

Vyhlásenie EÚ a Turecka, 18. marec 2016

Členovia Európskej rady sa dnes stretli so svojim tureckým náprotivkom. Bolo to tretie stretnutie od novembra 2015 venované prehlbeniu vzťahov medzi Tureckom a EÚ, ako aj riešeniu migračnej krízy.

Členovia Európskej rady vyjadrili tureckému ľudu najhlbšiu sústrasť po nedeľnom bombovom útoku v Ankare. Dôrazne odsúdili tento zavrhnutiahodný čin a potvrdili svoju pretrvávajúcu podporu boju proti všetkým formám terorizmu.

Turecko a Európska únia opätovne potvrdili svoj záväzok vykonávať spoločný akčný plán aktivovaný 29. novembra 2015. Dosiahol sa už veľký pokrok vrátane otvorenia tureckého trhu práce pre Sýrčanov, ktorí požívajú dočasnú ochranu, zavedenia nových vízových požiadaviek pre Sýrčanov a štátnych príslušníkov iných krajín, zvýšenia úsilia tureckej pobrežnej stráže a polície v oblasti bezpečnosti a intenzívnejšej výmeny informácií. Okrem toho Európska únia začala uvoľňovať finančné prostriedky vo výške 3 miliárd EUR v rámci nástroja pre utečencov v Turecku na konkrétne projekty a dosiahol sa pokrok v oblasti liberalizácie vízového režimu a v rozhovoroch o prístupení vrátane otvorenia kapitoly 17 v decembri. Turecko ďalej 7. marca 2016 súhlasilo, že akceptuje rýchly návrat všetkých migrantov, ktorí nepotrebujú medzinárodnú ochranu a ktorí sa preplavili z Turecka do Grécka, a prijme späť všetkých neregulárnych migrantov, ktorí boli zadržaní v tureckých vodách. Turecko a EÚ sa tiež dohodli, že budú ďalej posilňovať opatrenia proti prevádzkaom migrantov, a uvítali začiatok aktivít NATO v Egejskom mori.

Turecko a EÚ zároveň uznávajú, že je potrebné ďalej, rýchlo a rozhodne konať.

S cieľom narušiť podnikateľský model prevádzkaom a ponúknuť migrantom alternatívu k riskovaniu života sa dnes EÚ a Turecko rozhodli ukončiť neregulárnu migráciu z Turecka do EÚ. Na dosiahnutie tohto cieľa sa dohodli na týchto ďalších bodoch činnosti:

1) Všetci noví neregulárni migranti prichádzajúci z Turecka na grécke ostrovy budú od 20. marca 2016 vracaní do Turecka. Tento postup sa bude vykonávať v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom, čím sa vylúči akýkoľvek druh kolektívneho vyhostenia. Všetci migranti budú chránení v súlade s príslušnými medzinárodnými normami a v súlade so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Bude to dočasné a mimoriadne opatrenie, ktoré je potrebné na ukončenie ľudského utrpenia a obnovenie verejného poriadku. Migranti, ktorí prídu na grécke ostrovy, budú riadne zaregistrovaní a každú žiadosť o udelenie azylu spracujú jednotlivo grécke orgány v súlade so smernicou o azylovom konaní, a to v spolupráci s UNHCR. Migranti, ktorí nepožiadajú o udelenie azylu alebo ktorých žiadosť bola podľa uvedenej smernice označená za neopodstatnenú alebo neprípustnú, budú vrátení do Turecka. Turecko a Grécko za pomoci inštitúcií a agentúr EÚ prijímú potrebné opatrenia a dohodnú sa na všetkých potrebných dvojstranných dojednaniach, a to aj prítomnosti tureckých úradníkov na gréckych ostrovoch a gréckych úradníkov v Turecku od 20. marca 2016, aby sa zabezpečili kontakty a umožnilo plynulé fungovanie týchto dojednaní. Náklady na operácie návratu neregulárnych migrantov uhradí EÚ.

2) Za každého Sýrčana, ktorý bude z gréckych ostrovov vrátený do Turecka, bude iný Sýrčan presídlený z Turecka do EÚ, berúc do úvahy kritériá OSN týkajúce sa zraniteľnosti. Za pomoci Komisie, agentúr EÚ a ďalších členských štátov, ako aj UNHCR sa vytvorí mechanizmus, aby sa zabezpečilo, že sa táto zásada bude uplatňovať od toho istého dňa, v ktorom sa začne s návratmi. Prednosť dostanú migranti, ktorí predtým do EÚ neregulárne nevstúpili a ani sa o neregulárny vstup nepokúšali. Na strane EÚ sa presídlenie v rámci tohto mechanizmu v prvej fáze uskutoční v súlade so záväzkami, ktoré členské štáty prijali v záveroch zástupcov vlád členských štátov zasadaajúcich v Rade z 20. júla 2015, v rámci ktorých zostáva 18 000 miest na presídlenie. Akákoľvek ďalšia potreba presídlenia sa uskutoční prostredníctvom podobného dobrovoľného dojednania, ktoré sa bude týkať najviac 54 000 osôb. Členovia Európskej rady vítajú zámer Komisie navrhnuť zmenu rozhodnutia o presídlení z 22. septembra 2015, aby sa umožnilo započítanie akéhokoľvek záväzku na presídlenie prijatého v rámci tohto dojednania z nepridelených miest podľa uvedeného rozhodnutia. Ak by sa týmito dojednaniami nesplnil cieľ spočívajúci v skončení neregulárnej migrácie a počet návratov by sa priblížil vyššie stanoveným počtom, tento mechanizmus sa prehodnotí. Ak by počet návratov presiahol vyššie stanovené počty, tento mechanizmus sa prestane používať.

3) Turecko prijme všetky opatrenia potrebné na to, aby zabránilo vzniku nových námorných alebo pozemných trás nelegálnej migrácie z Turecka do EÚ, a na tento účel bude spolupracovať so susednými štátmi, ako aj s EÚ.

4) Keď sa medzi Tureckom a EÚ prestanú neregulárne prekračovať hranice alebo sa takéto prekročenia aspoň výrazne a udržateľne obmedzia, aktivuje sa dobrovoľný systém prijímania osôb z humanitárnych dôvodov. Členské štáty EÚ budú do tohto systému prispievať na dobrovoľnom základe.

5) Plnenie plánu liberalizácie vízového režimu so všetkými zúčastnenými členskými štátmi sa urýchli s cieľom zrušiť vízovú povinnosť pre tureckých občanov najneskôr do konca júna 2016 za predpokladu, že sa splnia všetky kritériá. Turecko na tento účel prijme všetky potrebné kroky na splnenie zostávajúcich požiadaviek, aby Komisia mohla - po vyžadovanom posúdení splnenia kritérií - predložiť do konca apríla vhodný návrh, na základe ktorého Európsky parlament a Rada budú môcť prijať konečné rozhodnutie.

6) EÚ v úzkej spolupráci s Tureckom ďalej urýchli vyplácanie pôvodne pridelených 3 miliárd EUR v rámci nástroja pre utečencov v Turecku a zabezpečí financovanie ďalších projektov pre osoby požívajúce dočasnú ochranu a identifikované na základe údajov, ktoré Turecko rýchlo poskytne do konca marca. Prvý zoznam konkrétnych projektov týkajúcich sa utečencov, predovšetkým v oblasti zdravia, vzdelávania, infraštruktúry, potravín a ďalších životných nákladov, ktoré možno urýchlene financovať z tohto nástroja, sa spoločne vypracuje do jedného týždňa. Keď budú tieto zdroje takmer vyčerpané a za podmienky, že sa uvedené záväzky splnia, EÚ zmobilizuje ďalšie financovanie tohto nástroja vo výške ďalších troch miliárd EUR do konca roku 2018.

7) EÚ a Turecko uvítali prebiehajúcu prácu na prehlbení colnej únie.

8) EÚ a Turecko opätovne potvrdili svoj záväzok dať nový impulz procesu pristúpenia, ako sa uvádza v ich spoločnom vyhlásení z 29. novembra 2015. Uvítali otvorenie kapitoly 17 dňa 14. decembra 2015 a ako ďalší krok sa rozhodli otvoriť kapitolu 33 počas holandského predsedníctva. Uvítali, že Komisia predloží návrh v tomto zmysle v apríli. Prípravná práca na otvorení ďalších kapitol bude pokračovať zrýchlenným tempom bez toho, aby boli dotknuté pozície členských štátov v súlade s existujúcimi pravidlami.

9) EÚ a jej členské štáty sa budú s Tureckom podieľať na akomkoľvek spoločnom úsilí o zlepšenie humanitárnych podmienok na území Sýrie, najmä v určitých oblastiach blízko tureckej hranice, čím by sa miestnemu obyvateľstvu a utečencom umožnilo žiť v bezpečnejšom prostredí.

Všetky tieto prvky sa budú vykonávať súčasne a každý mesiac sa budú spoločne monitorovať.

EÚ a Turecko sa v súlade so spoločným vyhlásením z 29. novembra 2015 dohodli, že sa podľa potreby znovu stretnú.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press